

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. — Za oznanila
se plačuje od navadne
vrstice, če se natisne
enkrat, 8 kr., dvakrat
12 kr., trikrat 16 kr.,
in vsakokrat za kolek
30 kr.

Nasledki „verskih“ postav.

O nasledkih že zamoremo zdaj govoriti, kajti je skoro celó gotovo, da bodo te postavbe tudi potrjene. Svetli cesar, ki imajo oblast, sklenjene postavbe potrjevati ali pa potrjenje odreči, so dali pismo Nja Svetosti, papeža Pija, kakor poročajo novine, ministru vnanjih zadev, grofu Andrassy-u, da sestavi odgovor. Minister bo z vso spoštljivostjo in v gladkih besedah blizo tako-le odgovoril: Sveti oče! mi Vas kot poglavarja kat. cerkve, h kateri spada ogromna večina avstrijskih podložnikov, spoštujemo; al Vaše prošnje vendar ne moremo lahko uslišati. V Avstriji imamo ustav (verfassung), vsled kterega delajo zastopniki ljudstev postavbe. Ker je silna večina obeh zbornic „verske“ postavbe sklenila, ni lahko odreči potrjenja.

Tudi ugovor prečastitih škofov utegne isti vspeli imeti, kakor l. 1868 zoper odpravljenje pogodbe s papežem: dal se bo vladi v pretres, potem pa spoštljivo — na stran djal. Smemo torej že zdaj govoriti o nasledkih teh postav, to pa zdaj tudi bolj odkritosrčno, ker še vendar nišo potrjene, se torej spis proti kaki postavi pregrešiti ne more. —

Da zamoremo nasledke najti, treba važniše določbe poznati. Postave — kakor so poudarjali vsi govorniki naše stranke, ter so izrekli sveti Oča — merijo na to, da ima država, t. j. državna policija popolno oblast nad kat. cerkvijo, kar izvira iz načela: država je edina vsegamogočna oblast na svetu, kterej se mora podvreči vse, kar leze in gre, toliko bolj kat. cerkev, ki je od nekdanj brezvercem in lahkoživcem hud trn v peti, a ti dan denešnji zvonec nosijo. — Zatorej je v „postavi“ pred vsem poskrbljeno za to, da od kaplana do škofa nijeden duhovnik službe nastopiti ne more, ako ga vlada za to sposobnega ne spozna. V vladinih očeh pa ne sodi nihčér, naj bi tudi sam sv. Alfonzij Liguori bil, za cerkveno službo, kakor le on, kteremu za-

more okrajni glavar v svojem policijskem sporočilu dati spričevalo, da je „v državljanskem oziru neoporečenega vedenja“. (§§. 1. 2. 3. 6. 15). Če je doslej kat. cerkev vsaj v tem svobodna bila, da je pri nekterih, posebno cerkvenih patronatih zamogla z ozirom na pravico in vrednost cerkvene osebe imenovati, odpade to zdaj povse, ker ne sme nihčér, kterega kdo drugi kakor vlada za duhovnijo prezentira, službe nastopiti, dokler mu vlada ne pritisne pečata vrednosti in sposobnosti, kar se godi v 30 dneh počenši od dneva, ko je škof imenovanega preponižno vladi naznati se podvizal. Če pa vlada reče: ne, bo treba vnovič službo razpisati in zopet blizo 3 mesece čakati in se loviti.

In kakor vlada z ozirom na „vorwurfsfreie staatsbürgerliche Haltung“ vse službe oddaja, tako si tudi prisvaja nadzorništvo nad duhovniki, ktere bo le tako dolgo v službi trpela, dokler se v kaki stvari ne pregrešijo. Taki grehi so (§. 8.): Če kdo avstrijsko domovinsko pravico zgubi (kar je lahko mogoče, ako se napravi kakor na Pruskem postava, po kterej domovinsko pravico zgubi, kogar je gosposka obsodila, ker je ravnal po načelu: Bogu treba bolj pokornim biti kot ljudem. Drug greh je, če duhovnik pohujšanje daje po svojem obnašanji, (pri tem tudi cerkvena oblast dozda rok križem držala ni). Tretjo vrsto grehov pa delajo „drugi oziri“, iz kterih zamore vlada po §. 8. rednemu dušnemu pastirju potni list podpisati. Kteri so še ti „drugi oziri“ ali vzroki, postava ne poveda, kar tudi treba ni, ker §. 2. že vse poveda: „neoporočeno državljansko vedenje“. Če se torej najde kakošen Božidar Rajč, kteri vsled §. 19. ustava matice na slovenski zemlji slovenski vodi, je propal in živa duša mu več pomagati ne more. — Da se pa za vsak slučaj policijskega strahovanja duhovnikov potreben §. najde, skrbi končni §. 60., ki velja: „Državna bogočastna uprava ima paziti, da cerkveni organi iz svojega področja ne sto-

pijo in določbe te postave kakor tudi uredbe, ki se bodo na podlagi te postave osnovale, spolnujejo. V ta namen smejo oblastni je nalogati globo premoženju strahovanega primerne, in posluževati se vseh po postavi dovoljenih posilnih pomočkov (Zwangsmassregeln).“

Kje pa je škofovska oblast proti takim določbam? boste vprašali. „Postava“ na to odgovarja: 1) Škofi in njih namestniki vladajo po škofijah le na toliko, kolikor jim „državna“ postava pripušča (§. 14.) 2) Odpadnikov in onih, ki ne živijo po cerkvenih predpisih, smejo sicer kaznovati, službe jim pa proti vladini volji vzeti ne morejo, ti še imajo pravico, proti odločni, ostri cerkveni postavi pritožiti se proti škofu pri posvätini vladni (§§. 18. 19. 28.) 3) Če je škofu neljubo, da vlada zvestega duhovnika zaradi „državlanskega vedenja“ strahuje, se sicer sme pri ministru pritožiti, pomagati pa nič ne more, če minister strahovanje potrdi (§. 6.) Ker slednjič postava samo „vnanje razmere cerkve proti državi“ vravnava, zamore vlada 4) ustaviti „iz javnih ozirov“ vsako cerkveno naredbo zadevajočo javno službo božjo (§. 17.) —

To so torej poglavitne določbe prve „verske“ postave. Iz tega je razvidno, da ima odslej državna policija popolno oblast nad kat. cerkvijo. Minister Stremayr je pa tudi brez ovinkov izrekel, kam da vse to meri. „Trpeti se ne more, da bi cerkveni služabniki postali pooblaščenca državnopravne opozicije.“ Ker je namreč liberalstvo ustvarilo cerkvi in krščanstvu pogubnih postav (glej šolske postave); ker pravi katoliški duhovniki tudi k temu molčati ne morejo, da se narodne pravice zatirajo; ker slednjič sedaj vladajoča nemško-liberalna stranka upora od strani duhovnikov ne more trpeti, katoliško duhovenstvo pa z liberalci držati ne more, zatorej je bilo treba postav, ki izdajejo kat. duhovenstvo državni policiji, ki bi naj upor proti liberalnim ustavakom zadušiti pomagala.

Kakošen sad bo to rodilo? Značajni, svojemu poklicu in narodu zvesti duhovniki, bodo ostali dosledni tudi pod to postavo in v družtvih kakor tudi sicer ljudem pravo pot kazali posebno ob volitvah. Po ovaduhih in po lastnem opazovanju bodo vse to okrajni glavarji zaznamovali, in vsi ti značajni duhovniki so v državljanskem oziru nevarni ali vsaj sumljivi, kar je zadosti, da se jim prošnja za cerkv. službo odbije.

Ker pa ima — hvala Bogu — vsaka slovenskih škofij dovolj odločnih, pravega duha vnetih duhovnikov, ki službe kot župniki ne bodo dobili, bo v malo letih mnogo fará brez župnikov. Odpré se obširno polje ovaduštva, ki narašča tem bolj, kolikor bolj čutijo slaboverci in razuzdanci, da zamorejo duhovniku škodovati. Kar pa zadeva one, ki bodo pred vsem drugim vladini sluge, je resnico povedal v državnem zboru izvrstni dalmatinski župnik Pavlinovič, rekoč:

„V očeh ljudstva niso več duhovniki po božji volji, poslani dušam vzveličanje, ako se dajo posvätini vladni rabiti za orodja krivice in protinarodnega nasilstva.“ —

Pri takem stanju zgubi duhovski stan vso postavno obrambo, ker je duhovnik popolnoma izdan ovaduštvu in vladni policiji, ki ga strahuje, preden ga je zaslišala in preden se je mogel zagovarjati. Je pa tudi nevarnost velika, da duhovski stan vse spoštovanje pri ljudeh zgubi. Če namreč duhovnik v sedanjem času, ko se po liberalnih napravah brezverstvo med ljudstvom širi in narodnost zatira, molči, ali še celo z liberalci vleče, bo razžalil vse, ki so še pošteni in narodni. — Slednjič nastane pri takem stanju v nekterih letih grozno pomanjkanje duhovnikov; vojaška postava je že zdaj veliko mladenčev duhovskemu stanu vzela, druge bo odpodilo žalostno stanje duhovenstva pod takimi postavami, kajti mikati ne more mladenčá, da se odloči za stan, v katerem se vrh mnogih drugih težav od človeka še to zahteva, da zataji svojo narodnost in vso politično svobodo.

In prav pomanjkanje duhovnikov bo rodilo dobrih nasledkov: britka skušnja bo tudi zatelebanim nemčurjem oči odprla, da bodo spoznali, kaj se pravi nemčurje in slovenske liberalce, ki znimi vred take postave sklepajo, pošiljati za poslance na Dunaj. Tega nasledka bo „Gospodar“ še posebno vesel zato, ker je lani vse to pred povedal, pa ga mnogi niso poslušali, drugi mu pa s „Slov. Narodom“ očitati, da „visoko politiko“ dela! Le počakajmo; skušnja bo pokazala, kdo da je bolj poznal velike koristi ljudstva: mi, ki smo učili in opominjali, da nikar ne volite liberalcev, ali pa oni, ki so v „Narodu“ in „Tedniku“ brez konca in kraja ljudstvo ščuvali, da so le liberalci zaupanja vredni možje?

Nezaupnica

Gosp. Konrad Seidlnu, deželnemu in državnemu poslancu.

Odkar ste se štajerskim Slovincem s pomočjo nemških liberalcev vsilili v deželni in državni zbor, smo imeli vedno nezaupanje do Vas, kot tujca, ki naših zadev ne poznate in za nas sreca nimate, kar ste zadostno pokazali v deželnem in državnem zboru, kjer ste naše najpravičnejše želje pobijati in naše verno srce žaliti pomagali, držé se nemško-liberalne stranke, to je onih, ki naš narod zatirajo in katoliško vero očitno zasmehujejo; a naše nezaupanje do Vas se je še veliko pomnožilo od zadnjega državnega zbora, kjer ste vseskozi vlekli z najbolj zagrizeno levico, ter dvakrat nam v škodo glasovali za državni dolg onih 80 milijonov. Do vrha pa bo prikipelo naše nezaupanje, kedar boste oddali svoj glas za konfesijonelne po-

stave*), zarad katerih nam že zdaj krvavi naše verno srce, ker najglobokeje žalijo naše kršansko čut! Sprejeli ste kandidature v državni zbor zoper našega narodnega kandidata g. prof. Pajka, kterega ste v svojem oklicu leta 1873 grdo očrnili, ki pa, kot naš domačin in rojak, zasluži naše zaupanje v večji meri od Vas.

Primorani smo tedaj naznaniti Vam, da v našem okraju nimate zaupanja, kar že to kaže, da ste pri zadnji volitvi v državni zbor tukaj ostali v manjšini. Pričakujemo torej od Vaše zasebne poštenosti in častiljubnosti, da brez odloga odložite svoj mandat za državni zbor.**)

Sledi 61 podpisov volilcev in srenččanov iz Vuzenice, sv. Primožu na Pohorju, sv. Antona in Št. Janževega vrha v Arlei (Marenberskega okraja.)

Štajerski dež. zbor.

XXII. Seja 16. jan. 1874. Na dnevnem redu je bila volitev dveh deželnihih odbornikov. Veliki posestniki si izvolijo enoglasno grofa Kottulinskega; volitev drugega odbornika izmed vseh poslancev namesto dr. Schlofferja, ki se je odpovedal, se pa je morala 6krat ponoviti. Pri prvi volitvi sta imela dr. Schloffer in baron Konrad največ glasov, nobeden pa ne absolutne večine. Pri ožji volitvi zmaga sicer Schloffer z 28 glasovi, a službe noče prevzeti. — Pri naslednjih 4 volitvah je dr. Schreiner dvakrat zmagal proti Konradu, pa se je branil, dokler ni k slednjemu z veliko večino (38 glasovi) izvoljen bil in službo sprejel. Kot namestniki so bili potem voljeni: dr. Gmeiner, Scholz in Remschmidt; v deželno komisijo za vrvanje zemljišnega davka je bil voljen poslanec Lohninger, česar smemo veseli biti. — Iz poročila dež. odbora od sept. 1872 do sept. 1873. je fin. odbor dve reči povzel in nasvete stavil, zastran „pomanjkanja učiteljev“ in njih „imenovanja.“ Kljub temu, da se je do tega časa iz dež. blagajnice blizo 400.000 gld. podpore za učiteljske plače potrošilo, manjka vendar mnogo učiteljev, 63 šol celó praznuje, ker ni učiteljev al pa primernih poslopij; tudi pri drugih šolah manjka 140 učiteljev. Da se tem potrebam v okom pride, nasvetuje fin. odbor in zbor temu pritrdi, da se naj od vlade zahteva: 1. da se mladeničem, ki so bili med vojske vzeti, odpust da, ako se hočejo za učiteljstvo pripravljati; 2. da imajo po dokončani pripraviški šoli in dokler se na glavno skušnjo zrelosti pripravljajo, iste pravice, ktere vojaška postava daje onim, ki so skušnje že dostali, da se namreč k vojnim vadbam za 8 tjednov le v počitnicah pokličejo, po napravljani skušnji pa odpust dobijo; 3. da imajo služeei podučitelji in provizorični učitelji ob času vojske iste prednosti, kakor jih uživajo redni učitelji v smislu §. 26. vojne postave, da se jim namreč odpust dati zamore.

Kar zadeva imenovanje učiteljev, se kaže zdaj resnica vsega tega, kar je „Gospodar“ tačas pisal, ko je šlo za to, ali se naj učnina pridrži ali pa odpravi. Pri tej stvari ne gre toliko v poštrev učnina sama, ampak pravica učitelje imenovati. Učnina se je odpravila, učiteljem so se plače zboljšale, kar jim iz srca privoščimo, naložil se je okrajem šolski davek, poprej 10% od direktnih, zdaj 7% od vseh davščin, napravile so se nove šole, z vsem tem se je pa strošek za šole tako pomnožil, da mora deželna blagajnica povsod prikladati. S tem pa je šla pravica imenovati učitelje mnogim okrajem rakom žvižgat. Po postavi namreč (§. 7. od 4. febr. 1870) zadobi deželni šolski svet pravico imenovanja, ako pri nezmožnosti krajnega ali okrajnega fonda deželna blagajnica ves ali nad polovico stroška za katero šolo trpi. Tako je prišlo, da je do lani meseca septembra dež. šol. svet na 636 šolah pridobil pravico imenovati, in bati se je, da dobi to pravico zastran vseh šol, ako se namreč s pomnoženimi šolami tudi strošek vedno bolj množi. — Temu je hotel finančni odbor v okom priti z neko premembo postave, vsled katere bi dež. šol. svet le tačas imel pravico imenovanja, ako doplačuje dežela v okr. šolski fond $\frac{3}{4}$ stroškov. V svojem poročilu izrekel je fin. odbor besede, s kterimi smo tudi mi ob svojem času pobijali odpravljenje učnine, videvši nevarnost, ki iz tega izvira: „Po postavi od dne 19. dec. 1873 se je učnina odpravila, učiteljem pa plača povišala; ker so pa prikladki okrajev blizo enaki ostali, mora dežela več doplačevati, kar je krajnim in okr. šolskim svetom pravico imenovanja skrčilo.“ —

Proti predlogu fin. odbora govorili so dr. Vrečko, dr. Rechbauer, dr. Fleck in deželni predsednik Kùbeck. Vsi so poudarjali, da bi se z omenjeno premembo postave nič ne doseglo, ker pri sedanjem stanju šolskih stroškov drugače biti ne more, kakor da — dežela priklada, kar bo vedno bolj potreba, ako se na vrat na nos nove šole snujejo. Če pa pomislimo, da so tudi deželne priklade iz denarjev deželanov, bi res pravično bilo, da se krajnim in okr. šol. svetom ne krči pravica učitelje imenovati. — Sprejeta je bila po dolgem besedovanji resolucija bar. Hakelberga v tem smislu, da se dež. odboru naloži: Pretresovati vprašanje, kako ločiti obojo stvar, imenovanje in plačevanje učiteljev, in v prihodnjem zasedanji o tem poročati ali tudi predloge staviti. Srenji v Jurkloštru se odbije prošnja za posojilo iz dež. blagajnice za dovršenje šolskega poslopja, ter se naloži dež. odboru prošnjike zavrnoti na štajersko hranilnico v Gradci, ki v ta namen prav rada ubožnišm srenjam pomaga. Po predlogu cestnega odbora privoli se graš-

*) Je že, kakor tudi slov. liberalci. Vred.

**) Ne bo, kakor tudi dr. Razlaga nezaupnica z deželnega zbora ne spravi. Vred.

kemu mestu 20.000 gld. za novo cesto iz mesta do kolodvora graško-rabske železnice. Nasproti je govoril dr. Srnec in dokazal, da ta cesta le Gradčanom koristi. — Zastran dež. jezdarske šole se pooblasti dež. odbor, vsa poslopja za najmanj 25.000 gld. prodati. — Sprejeti so bili tudi predlogi fin. odbora, da se deželne posilnice v Messendoifu in Lonkovci proti primernemu povračilu stroškov državni upravi odstopijo. — Deželni fond prevzame stroške 26.250 gld. za odkupljenje šotišč pri vravnavi reke Aniže. — Mariborski mestni srenji se dovoli, da sme tri leta od 1. jan. 1874 pobirati vvoznino na pivo od vedra $10^8/10$ kr. od žganih tekočin vedro $1^7/8$ kr. Baron Rast je predlagal, da naj to samo za to leto velja, kar pa ni obveljalo, njemu pa nezaupanje Mariborčanov naklonilo.

Cerkvene zadeve.

Udom bratovšine sv. Cirila in Metoda. Vsa kega vernega Slovenca veseli zvedeti, kako bratovšina sv. Cirila in Metoda napreduje. Dokler so premilostljivi škof Anton Martin, njen pobožni začetnik še živeli, so vsako leto po „Zgodnji Danici“ kratko poročilo o tej bratovšini razglasili. Preblagi vrtnar že 12to leto v hladni zemlji počivajo, drevo pa, katerega so l. 1852 na slovanskih tleh zasadili, se lepo razcveta. V semeniški cerkvi v Mariboru se nabajajo glavne bukve te bratovšine. Na čelu se sveti preslavno ime **Antona Martina Slomškega**, prvega uda omenjene bratovšine. Za njim so zapisani vsi tadanji korarji Lavantinske cerkve, od katerih sta le še dva živa, sedanji mil. knez in škof Lavantinski in častni korar, konjiški dekan g. Jož. Rozman. Lepi izgledi pastirjev so obilno število vernikov k tej bratovšini pripeljali. Sedaj je v tej glavni matici že nad 100.000 udov vpisanih.*)

Druge glavne družbine bukve so shranjene pri sv. Jožefu nad Celjem. Tamkaj je bilo do letošnjega praznika sv. slovanskih apostolov 17.298 udov vpisanih. Te dni so pa prejeli več sto novih udov, katere je „Zg. Danica“ nabrala. Pri sv. Jožefu je tudi društveni altar, na katerem se po želji rajnega ustanovnika te bratovšine vsako leto v praznik sv. Cirila in Metoda prav slovesna božja služba za vse žive in mrtve ude te bratovšine opravlja. Vrh tega ima bratovšina še več podružnic, med katerimi je ona v Konjicah, ki šteje 544 udov. Srce vernemu Slovencu vesolja poskoči, ako premisli, koliko molitev in dobrih del da se vsak dan za združenje v veri ločenih slovanskih bratov opravi. Kedaj da bo Bogu dopadlo podreti zid, ki staroverce loči od rimsko-katoliške cerkve, tega nobeden človek ne ve. Zgodilo se pa bo, in se mora zgoditi, saj nam je

*) Tako mi je č. g. Horvat, misijonar pri sv. Jožefu v Celji povedal.

Kristus obljubil, rekoč: „Če sta dva izmed vas na zemlji edinih misli o kakej stvari, za kar prosita, zgodilo se jima bo de od mojega Očeta, ki je v nebesih“ (Mat. 18, 19.) Ako že združena molitev dveh toliko premore, koliko še bo le združena molitev več kakor 100 tavžent bratov in sester bratovšine sv. Cirila in Metoda premogla! Zatoraj le ne opešati!

Misijon. V Zrečah so č. oo. jezuiti 22. t. m. (tiho nedeljo) začeli sv. misijon, ki bo 8 dni trajal. To je že tretji misijon, katerega isti neutrudljivi misijonarji v konjiški dekaniji vodijo. L. 1866 so bili na Prihovi, l. 1867 pa v Konjicah. V Ločah so deset let poprej vodili ljudski misijon č. Lazaristi od sv. Jožefa pri Celju.

Ne odlagaj sv. spovedi na slednjo uro! — V bolnišnici mariborski je ta mesec umrl delavec iz slov. Goric, Fr. Fekonja, kateri se nikakor ni hotel spovedati. Spovednik ga silno prigovarja na spoved, bolenik pa mu odgovarja: „Prosim ne nadlegujte in ne mučite me, saj vidite, da se ne morem spovedati!“ To se je godilo popoldan ob četrtri uri. Spovednik je menil, da bo lep izgled drugih bolnih trdovratneža spreobrnil, in je ravno v tisti izbi več bolnih preskrbel s sv. zakramenti. Potem se vrne zopet k omenjenemu boleniku in ga prosi za božjo voljo, naj bi se vendar spovedal, sicer bo prepozno. Bolenik pa odgovarja: „Ko bi moral umreti, bi mi dali piti in jesti, kar koli poželim; zdaj pa že tri dni nisem vina videl, — ne bom umrl ne!“ — Spovednik odide žalosten in hoče zvečer še enkrat poskusiti spreobrniti ga; ali prepozno je bilo! Ob sedmi uri zvečer je nagle smrti umrl. — Učimo se iz tega, ne zanemarjati milosti pokore, dokler jo še usmiljeni Bog ponuja.

Gospodarske stvari.

Posnetki iz gozdne postave za vojvodstvo Štajersko.

II. Oddelk.

O pospravljanju gozdnih pridelkov.

Vsak zemljišni lastnik je dolžen gozdne pridelke po svojih zemljiščih pospravljati, in le takrat, če se to zgoditi ne more ali je le z neprijetno velikimi stroški mogoče, se sme tudi po tujih zemljiščih to goditi, vendar na najmanj škodljivi način. Narejena škoda se mora povrniti.

O potrebi spravljanja gozdnih pridelkov čez tuja zemljišča in o odškodnini razsoja nižja politična oblastnija.

Nad razsodbo te oblastnije zamore stranka rekurirati do višje oblastnije, in če se tudi po tem potu porazumljenje ne doseže, se sme redna pravna pot nastopiti. Kakor hitro je pa predbežno

določeni znesek odškodovanja položen, se pospravljanje drv ne sme dalje zadrževati.

Za podaljšanje riž vsake vrste ali drugih naprav za pospravljanje drv čez javne potoke, vode, skozi vasi, memo in prek tujih poslopij je dovoljenje okrajnega glavarstva potrebno.

Splav drv (pospravljanje po vodi), v katerem koli stanu, tako imenovano plavljenje in naprava plavišč potrebuje posebnega dovoljenja. To dovoljenje daje okrajno glavarstvo, če se hoče plavišče skozi tisti okraj napraviti, in ne trpi nad 3 leta. Če gre plavišče skozi več okrajev, ga dovoljuje politična deželna oblastnija (namestnija), če pa skozi razne kronovine in če gre za podaljšanje plavne pravice nad 3 leta, je dovoljenje ministrstvu notranjih zadev pridržano.

O porabi privatnih vod za pospravljanje drv razsoja nižja politična oblastnija v porazumljenju strank. —

Če se plavna pravica izključivo le na porabo določene vode razteza, se brez privoljenja opravičenca nova pravica plavljenja nikomur drugemu podeliti ne sme. Opravičenec je gledé sprejemanja plavljenega lesa, družbinskega plavljenja, potem gledé na branivne stavbe in škode po plavljenju narejene vezan na posebne določbe.

Pisane prosbe za novo dovoljenje plavljenja, za ponovljenje že doteklih splavnih pravic, morajo povedati čas plavljenja, kraj, na katerem se začne in do kod ima iti, potem vrste in množino plavljenega lesa kolikor mogoče natanko.

Prosbe za dovoljenje naprav splavnih stavb morajo naznaniti kraj in namen naprave in v pridanih virih in opisih namerjavano napravo stavb, njih razmero k celi okolici, k drugim stavbam in navodnim napravam na tisti vodi postavljenim razložiti.

Prosbe za dovoljenje novih splavi, za obnovenje doteklih splavnih pravic in za dovoljenje splavnih stavb, se morajo od političnih oblastnij nemudoma razglasiti v tistih srenjah, skozi katerih meje splav gre ali včinek splavnih stavb sega.

Če je več prosilcev za dovoljenje splavi v tekočem letu, se morajo prosbe v 14 dneh, sicer pa v 6 tjednih položiti. Ko ta obrok preteče, imajo politične oblastnije na samem mestu potrebne komisijonelne pozvedbe napraviti in pri tej priliki tudi dotične srenje, vse mejaše, udeležence in zvedence poklicati in na podlagi teh pozvedeb ali pa že znanih razmer svojo razsodbo storiti.

Dovoljenje za plavljenje ali za napravo splavnih stavb, če je sploh dopustljivo, se sme le tam odbiti, kder bi bilo v zvezi z velikimi nevarnostmi ali pa bi se morale druge iz javnega ozira večje ali saj enako važne naprave odstraniti, katerih ni mogoče na drug kraj prestaviti, in kder se očitno kaže, da bi plavljenje in splavne stavbe škodo delale, ktere podvzetniki ne morejo povrniti.

Če jih več za jedno splav ali napravo splavnih stavb na taistem ali skoro taistem mestu prosi,

se mora ná to delati, da se prosileci dobrovoljno med seboj pogodijo.

Če se to porazumljenje v obroku od politične oblastnije postavljene ne da doseči, razsojajo o tem politične oblastnije ali po okolščinah ministerstvo.

Navadnejše telečje bolezni in domača zdravila proti njim.

(Po „Pr. Ldw.“)

Zapeka in napihovanje sesavnih telet.

Ta bolezen ima svoj vzrok v nerednem delovanju črevesa mladičev in izvira večidel iz tega, da se materam brž po porodu zamlezno ali prvo mleko izmolze in tako mladičem potrebno zdravilo za odganjanje telečje smole, t. j. nesnage v črevah, ki jo teleta še iz maternega telesa seboj prinesó, odtegne. Včasih je pa tudi prehlajenje temu krivo.

Proti temu bolenju se daje vsake dve uri $\frac{1}{2}$ maseleca lahkega zleznega (ajbiševnega) poparka, v katerem je na pint (firtelj) vode 8 lotov glavberjeve soli raztopljene. Takim teletom se tudi ne da preveč na enkrat sesati.

Hudi želodčev in črevin náhod (katár.)

Znamenja te bolezni so, da sesavna teleta na enkrat nočejo več sesati, vedno ležijo in nečejo vstati. Sprva jih spreletava mraz, ušesa in spodnji deli rog so jim mrzli, žilno bitje poskoči v minuti na 120 in više; vedno se ogledujejo po trebuhu in se počasno in težavno trebijo. Vzroki tej bolezni so: prehlajenje po prepuhu, leža na mokri stelji in mrzlih tleh, prepogosto in prekomerno sesanje i. t. d.

Zdravilo tako bolenemu živinčetu je vsaki dve uri $\frac{1}{4}$ maseleca kamiličnega čaja (bokal ali pint zavrele vode, v katero je bil 1 lot grenke ali angleške soli raztopljen). Dajejo se tudi mjljni (zajfni) klistiri in pokladajo tople odeje teletu na trebuh. Prepuha in drugih škodljivosti je treba živinčeta varovati. Če bi pa drugi, tretji dan ne odleglo živinčetu, ga je boljše zaklati, kajti meso je za rabo.

Drista sesavnih telet.

Drista, če živali rade žró in jih mrzlica ne trese, ni ravno nevarna, če se le vedno skrbi, da mladiči radi jedó in da se drugih škodljivosti varujejo. Če pa mrzlica pritegne in živali izgubijo veselje do jedi, je ta bolezen nasledek zanemarjenega želodčnega katara in zlezna koža v tenkih in debelih črevah je močno razdražena. Tako bolenim živalim se skuha 1 lot cijana (Enzian), 1 lot korenine sedmeroprstnice (tormentila, Blut- oder Ruhrwurz) v 3 maseleih vode, v kateri so 3 kvintelci magnezije raztopljeni. Od tega poparka se daje vsaki dve uri $\frac{1}{4}$ maseleca. Če pa živinčeta z bolečinami blato od sebe dajejo, jim je treba dajati klistire, ktere se napravljajo, ako se zleza

iz kuhanega lanenega semena z mlačno vodo nekoliko zredči in s tem teleta klistirajo. Topla odejo okoli trebuha, toplo ležišče in zmerno sesanje, če se jim je zopet zahtelo sesa, pripomorejo kmalu do popolnega zdravlja, ki v 3—8 dneh nastopi.

(Konec prihodnjič.)

Gospodarske skušnje.

Dobra krava mlekarica se spozna po repu. Švajcerski gospodarji kupujoči krave mlekarice gledajo posebno na njihov rep. Ako je ta brž na početku, ko se iz hrbta izpušča, debel in tako kratek, da komaj do kolen sega, pravijo, da je to znamenje slabe mlekarice; čim tanjši je od zgoraj in čim nižje pod kolena seže, tim boljša mlekarica je krava.

Gnoj za sadna drevesa. Vzemi 1 funt mizarskega kleja (lima), kuhaj ga, da se popolnoma raztopi, pomešaj ga z vedrom vode in zalivaj s tem drevesa. Zemljo okoli dreves je treba prej razrahljati. Za vsako drevo se vzeme 4—6 poličev. Že po nekoliko tednih utegneš zapaziti, koliko si s tem drevesom pomagal.

Dopisi.

Iz Gradca. Pred nekoliko leti smo se mogli tukaj bivajoči Slovenci ponašati, da je med nami bil narodni duh in narodno gibanje, da se je tudi tukaj v Gradcu kazalo in širilo slovansko življenje. Bilo je narodnih možev sploh lepo število, kateri so darovali duševne in denarne moči za vsaktero narodno podvzetje, ki niso gledali niti na čas niti na delo, kedar je šlo za slovanske koristi. Radostno še se spominjam, kolika navdušenost se je pred leti kazala pri naših veselicah, kako mnogobrojne in živahne da so bile seje slov. dijakov; dijaci so kazali, da poznajo svoje dolžnosti proti slovanski domovini. V besedi in dejanji kazala se je iskrena ljubezen do naroda. Zgovornost mladine vzbujala je v srcih že na pol pomemčenih Slovanov narodno zavest, ter je pridobila mnogo malomarnih Slovencev narodnej stvari.

Starci, ki so bili slov. jezik že davno zavrgli, katerim se je iz prva zdevalo naše početje zgolj bederija, so začenjali spoštovati svoj materni jezik in tu in tam zaslišala se je zopet stara „kranjska špraha“. Delo in trud rodila sta dober sad.

Zali Bog, da dandanes gremo zopet raketovo pot, da je ponehala navdušenost in delanost. Ni več vzajemnosti, ni več narodne ideje, in če jo povdarjaš, najdeš pri sedanjih Slovencih le zasmehovanja. Narodne veselice morajo nehati, društva propadajo eno za drugim, Slovenci začeli so zopet nemškurati, kakor nekdanj in — tužna nam majka — mnogo jih postaja celó nasprotnih našim potrebam. Dijaštvo je needinno in se jako malo briga za narodni napredek. Vza-

jemnost ostane sploh prazna beseda, dejansko pa se podirajo prav marljivo vse narodne naprave, katere so nam v prejšnjih letih vrli naši narodnjaki ustanovili. —

Kaj je vsega tega krivo? Uzrokov je več, naj omenim le nekatere. Mladeži, ktera se voditi da blagim vtisom, manjka spodbudnih izglediv. V naših zborih, deželnem kakor državnem, je skoro čisto zaspala narodna politika. Liberalni slovenski poslanci, ki so ob volitvah toliko kričali s svojim „narodnim“ (?) programom, so se sprijaznili z nemškimi liberalci, našimi najhujšimi nasprotniki, katerih zdaj po sklenjeni zvezi nočejo in tudi ne morejo dražiti s tirjatvami naših narodnih potreb in pravič. Drug uzrok je, da mladež iz „Naroda“, ki se v novejšem času jako malo briga za narodno stvar, nič druga ne dobiva, nego slepo sovraštvo proti krščanstvu sploh in posebno proti kat. duhovenstvu. To vodi v brezverstvo, to pa v spačenost in duševno malomarnost, ki je morilka vseh blagih vzorov, kakoršen je vzor narodnosti. Zbegani duh ne ume več, kar je blago in dobro; popačeno srce pa slabi voljo, odločnost in gorečnost za pravično stvar. Vnemarnež v eni reči ostane v nemarnež v vseh drugih. Ni se torej čuditi, da se mladež na vseučilišču rajši zasukne na „tarok“ v kavano, kakor v kako narodno društvo. — Opazovalec teh žalostnih prikazni je že zdavno jasno, da pridemo Slovenci s hvalisano „svetno inteligencijo“ skoro na kant.

Iz Celja, 22. sušca 1874. — „V združbi je moč in napredek!“ tako so me učili pošteni rodoljubje, ko sem še malo poznal pomen tega gesla, ko še sploh nijsem mnogo o politiki vedel. Vendar sem si dobro zapomnil ta pregovor, in ko sem postal starejši, vedel sem ceniti njegovo vrednost. Videl sem mnogo krajev, malih in večjih, in povsod so bili ljudje vže kolikor toliko združeni v celote, koje so imenovali „društva.“ Začetkoma so bila takova društva jako prvotna in le sčasoma postajala so olikanejša. Sedaj pa, ko smo Slovenci spoznali, da smo samostojin narod, je ustanovljenih že sto in sto društev raznih namenov. V Ljubljani, Mariboru, Celoveu, Trstu, Gorici — povsod stojé na trdnem stališču narodna društva.*)

Tudi tukaj v Celji, v mestu, ki leži na pripravnem kraju Slov. Štirské, se je bilo ustanovilo društvo „Čitalnica.“ — Navdušeno so delovali tukajšnji narodnjaci, z vrlim domoljubom dr. Kočevarjem, da se je vzdrževala čitalnica; ali „tempora mutantur!“ Dr. Kočevar, predsednik čitalnice, je preobložen z mnogostranskimi opravili, in kakor hitro se je on odtegnil delovanju, jela je tudi čitalnica hirati — in sedaj? sedaj je — zaspala! Navdušenost je omrzela in tudi narodnost mnogo trpi pred navali tukajšnih nemčurjev. Za mesto, ktero ima izključljivo slovenske okoličane, je to neodpušljiva napaka. Še celó čital-

*) Še bolj bi pa, ko bi med narodnjaki edinost bila. Vredn.

niške kulise in druga orodja se bodo poprodala in tako bode Slovincu ostajalo edino le gledati, kako se nasprotniki združujejo v našo kvar! To je britko, prav britko! Dobro vem, da bi bilo brezvspešno, spodbujati na novo vstanovljenje društva; tisti pa, katerim velja ta sostavek, morajo si priznati, da zaslužijo oistro očitjanje.

V zadnjem listu ste navedli, da je po izreku g. glavarja Celjskega volitev okoliška pri namestništvu ovržena; iz najzanesljivejšega vira Vam pa poročam, da se do té ure o tem prav ničesar ne vé, in da tisti, kdor je storil vest po mestu, nij bil glavar, temuč nekdo, kteremu stvar nij mogla biti znana, kajti glavarstvo izve najpred vsako, od namestništva rešeno stvar, ugovor proti volitvam pa še nij rešen. —

Pri Žavcu so predčerašnjim vjeli nekega Miho Kolenca, hudodelnika, kteri je lani iz celjske jetnišnice uskočil. Hotel je ravno z nekim pajdašem, 14 letnim dečkom, pri nekaj hiši kuretnino krasti, ko ga žandar zasači in odžene. Jegov pajdaš se je pa tako hudo ranil, da je na mestu življenje izdihnil. Hudodelec je gotovo mladenča zapeljal. (Glej o tem poročilo z Brašlovč med „raznimi stvarmi“.)

Iz Vidma. — Včeraj 22. t. m. smo pokopali prečastitega dekana in častnega kanonika Ant. Rejca, katerega nam je nemila smrt nenadama v petek zjutraj ob dveh pokosila. V praznik sv. Jožefa so še maševali in predigovali. Bili so rajni gospod, akoravno že 75 let stari, bistrega duhá, goreč duhovnik, velikodušen podpornik vsake dobre domače stvari, cerkvene in narodne, duhovnikom ljubeznjiv prijatelj, podložnim mil gospod in celi fari dober oča. Kako srčno da so pokojnega ljubili in spoštovali domači in tuji, je kazal sijajni, velikanski spreved, kakoršnega Videm gotovo še ni videl. Ljudstva se je vse trlo, in čeravno je bil pogreb v nedeljo dopoldne, se je vendar sešlo 25 duhovnikov in 2 neduhovna meniha. Predigal in spreved vodil je preč. dekan in častni korar Leskovski. Tudi gospod okrajni glavar in okrajni sodnik sta prišla iz Brežic rajnemu dekanu zadnjo čast skazat. Zavoljo tega se vsim duhovnikom, gospodoma iz Brežic, Videmskemu srenjskemu zastopu in jegovemu županu Uršiču, kakor celi fari in vsim, ki so se v tako obilnem številu pogreba udeležili, očitno zahvali Edvard Janžek, provizor.

Iz Pišec 22. sušca. (Nemčurska blagodušnost.) Kakor je smrt g. J. Drobniča zadela z neizrekljivo žalostjo vse poštene farane in vse rodoljube slovenske, ravno tako se je zasvetila iskra upajočega veselja v srecih nemškutarjev in liberalcev. Kmalo po tem prežalostnem pogrebu je gosp. Nunčič, zdravnik v Videmski župniji, med drugim te le neotesane besede proti nekomu govoril: „Oj, kako so vendar ljudje neumni, da so se toliko jokali pri pogrebu kaplanovem, saj je prav in dobro, da je umrl, ker je v časopise

dopisoval zoper nas (t. j. zoper nemškutarje in liberalce). *)

V petek 20. t. m. se snide dr. Dell'Cott iz Brežic z g. Smrekarjem in ga vpraša: „No, kaj pa delajo Jezuiti pri vas (bil je namreč misijon v Sevnici), kaj predigovajo kmetom? Kaplan v Pišecih je k sreči umrl, bil mi je političen nasprotnik itd.“ —

Tako govorijo tudi drugi nemškutarji. Zdaj pa sodite, ljubi bralci „Slov. Gospod.“, je li to pošteno? Niti Nunčiču niti dru. Dell'Cott-u ni rajni kaj hudega storil, kakor tudi nobenemu človeku, in vendar je bil sovražen od nemškutarskih in liberalnih fanatikov, kteri se zdaj veselé njegove smrti! Kaj pa mislite, ljubi bralci, zakaj je bil sovražen tako blagi gospod? Edino le zato, ker je — ne gledé na to, da se nemčurskim liberalcem zameri, ljudstvo k narodni zavesti vzbujal in pri vsaki priliki, posebno pa pri zboru kat. pol. društva, ljudstvu nevarnosti kazal, ktere mu preté od strani nemškutarjev in liberalcev. Ravno zavoljo tega, in še posebno ob času volitev je bil rajni blagi gospod trn v peti nemškutarskim fanatikom, ki se zdaj tako srčno veselijo, da ga je smrt pobrala. Ti gospodje si menda zdaj srce delajo, češ, sedaj so Pišecani svojega voditelja zgubili, in mi jih ob času volitev lahko na ujdzo dobimo, kakor Bizelance in Šent-Peterčane, ki copotajo za nami, kamor jim velimo.

Jaz pa imam upanje do Boga, da se bo liberalnim nemškutarjem godilo, kakor pred 18sto leti Judom, ki so tudi mislili, da so zmagali, ko so Jezusa umorili; alj komaj tretjo jutro napoči, pa so bili osramotení. Tudi naši Breščani se bodo ukanili, ker bodo naši volilci vselej stali za narodno stranko in za pravni program. Posavinskim nemčurjem rečem slednjič le to: Vi, ki nemate ne narodne, ne verske čuti več, ter zasmehujete nas, katoliške Slovence, le sami sebi največ kljubujete, kajti ranite najmilejše čuti ljudstva in si s tem sami jamo kopljete!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Prav političen dogodek, ki ga ustavaki ne bodo tako hitro pozabili, bil je pretekli teden govor grofa Hohenwarta pri splošnji debati o drugi „verski“ postavi, ki hoče vravnati — se ve da čudno — prineske iz župnijskih in samostanskih čistih dohodkov v cerkveni zalog (religionsfond.) Dokazal je pred vsem nepristojnost predložene postave. Potem se obrne proti vladi in brani posebno proti ministru Auerpergu svoje dolovanje kot minister. „Hotel sem,

*) Nemškutarji in tudi slov. liberalci so namreč za vsak članek, ki se je našel v kterem koli časopisu iz „Pišec“, sum zagnali na pokojnega gospoda Drobniča, češ, da ga je on pisal. Dasi to ni res, je vendar znamenje, kako da so se nemčurji vrlega gospoda — bali.

— je rekel, „vsled §. 15. ustava premeniti ustav, kateri si kljubu 10letnega obstanka ni mogel pridobiti splošnjega priznanja.“ Sklicuje se blagi grof na to, da ni pri vsem svojem početju nikomu pravice žalil kakor to stori sedanja vlada, ako so ji novine ali društva na poti, in da ni bilo sedanjemu ministerstvu treba za Hohenwartom ne črkie ustava zopet popraviti, ker jim ni on ničesar pokvaril. — Potem omenja neprestanih napadov na se, kakor se tudi sedanji ministerski prvosednik ni mogel zdržati pikanja proti Hohenwartu. „Ta boj ni proti moji osebi, ne proti moji slabi moči, marveč proti ideji, katero zastopam, in ta ideja ostala je živa, je zdaj močnejša kakor tačas, ko sem jaz na ministerskem stolu sedel, kajti se je ojačila po skušnjah poslednjih let, ktere kažejo, da se po vojaškem vladanju (na Českem) in volilni prenapredbi sicer zbornica sklicati zamore, da se pa ustav, kterege bi vsi avstrijski narodi priznali in tudi branili, po nobeni drugi poti napraviti ne da, kakor le po sporazumljenji z vsemi narodi te države. Naj se temu še tako znameniti nasprotniki ustavljajo, naj se tudi zastopnikom te ideje očita reakcionarstvo, federalizem, ultramontanizem in kar še je več taci priljubljenih otepavnic, s kterimi se klevetá proti meni, posrečilo se vam vendar ne bode, národe prisiliti k „svobodi“, v kterej le spako svobode vidijo!“ —

Kolik vtis da so te besede na vlado napravile, se je vidilo v drugi seji, ko je skušal minister Lasser zagovarjati sedanjo vlado in nja načelnika Auersperga. Sicer se mu ni to nič prav podalo, ter je čutil sitno stanje, ko je brž od kraja izrekel, da se prička z možem, ki ima slavno preteklost in utegne še veliko veljavo v bodočnosti imeti!“ — Ta misel tudi milijone zvestih Avstrijancev tolaži, kajti stanje postaja — neznosljivo.

Prečast. škofi, ki so udje gosposke zbornice, so oddali pri vstopu predsedniku pismo, v katerem izrekajo, da se gledé cerkvenih vprašanj držijo pogodbe med papežem in cesarjem sklenjene, ktere državni zbor nima pravice preklicati. Razgovora o prvi predlogi „verskih“ postav se hočejo le tako dolgo vdeleževati, dokler večina — ne maré za pravične tirjatve — ne sklene, da se omenjene predloge vzemó v pretres. — To se je zgodilo, in škofi kakor tudi nekteri drugi kat. „gospodje“ se ne vdeležujejo več besedovanja o „verskih“ postavah.

Postava o plačilih v cerkveni zalog je sprejeta bila s 192 proti 38 glasovom. Poslanci „pravne“ stranke niso glasovali. Ta postava obklada čisti dohodek župnijskega in samostanskega premoženja, od kterege se ima za 10letno dobo plačevati do 10.000 gld. $\frac{1}{2}\%$, do 20.000 gld. $1\frac{1}{4}\%$, do 40.000 gld. $2\frac{1}{2}\%$, do 60.000 gld. $3\frac{3}{4}\%$, do 80.000 gld. 5% , itd. do 400.000 gld. s 15% . Da se plače dušnim pastirjem vravnajo, je res po-

trebno; če pa „Narod“ pravi, da bodo ti zato še hvaležni državnemu zboru, je pozabil, kam da meri prva postava, katero so — na sramoto svobodi — tudi mladoslovenski poslanci pomagali sklenoti. Skušnje pa bodo pokazale, da ste se grozno zmotili, ako ste mislili, da boste liberalci pšenico želi! Ne vi, ampak nemčurji! Jo bodo želi, ako se duhovenstvo strahuje.

Zdaj se v drž. zboru obravnava državni proračun za l. 1874, zdaj še le, ko je že četrta leta preteklo in je menda že tretjina tega potrošena, kar se zdaj dovoljuje. Toda — „verske“ postavice so bile bolj nujne! Fin. odbor je zračunil primanjkljaj na 22,380.000 gld. Ker še pa ne vemo, koliko zgube da je pri razstavi bilo, in ker se morajo istrijske železnice tudi v poštev vzeti, utegne nad 38 milijonov primanjkljaja biti, to pa je 10. del vseh dohodkov! — Ubogim Dalmatincem niso dovolili ustavski svote, za cerkvene potrebe v proračun vzete (105.727 gld.), ampak jo zmanjšali. Ker se je ob enem sprejela resolucija, vsled ktere se naj na Dalmatinskem vsaj 2 škofiji odpravite in iz gospodarskih ozirov skušajo tudi župnije zloževati, je poslanec Pavlinovič po vsej pravici prejšnjim ustavskim poslancem in sedanjim lahomom z Dalmacije pod nas dal: Glejte, kako pravični so nam ustavski, s kterimi ste se bili sprijaznili! Le tako naprej; bode vsaj národ poprej spoznal, kaj delate! — Minister Stremayr ima zopet pol milijona dovoljenega za letos, da povabi duhovnike, rekoč: Pridite izvoljeni, ki ste neoporečenega državljanskega vedenja, in prosite „podpore“!

V razgovor je prišla tudi spomenica tirolskih Lahov, ki se hočejo od nemških deželanov odepiti in poseben deželni zbor imeti. Nasproti je govoril med drugimi dr. Pražak in poudarjal, da nima državni zbor pravice, zoper voljo tirolskega dež. zbora o tem kaj sklepati. — Obveljal je vendar Lahom, prijateljem ustavaške večine, predlog, da se posebnemu odboru 15 udov spomenica v pretres izroči. Za to glasovali so tudi naši „mladi“. Zakaj? Iz zgolj doslednosti, ker tudi mi želimo združenja! Toda pri nas in na Tirolskem so jako različne razmere. Lahom na Tirolskem nihčar narodnih pravic ne krati, nam pa; mi želimo združenja v mejah Avstrije in nas je nad 1 milijon, kaj pa bo 260.000 tirolskih Lahov za se? Znano je tudi, da cikajo na — Italijansko!

Slednjič še naj omenimo seje 24. t. m. Bila je prava gonja zoper čč. oo. Jezuite, kateri niso ničesar druga zakrivali, kakor da so vselej in povsod brezvercem in krivovercem strašno na poti, ker stojé katoliški veri in cerkvi krepko v bran. Povod hujskanju dalo je to, da je vlada — vsled pogodbe — v proračun postavila tudi bornih 8000 gld. za bogoslovsko šolo v Inomostu, katero imajo Jezuiti v preskrbljevanje. Vse, kar zamore laž, slepa strast in potuhnjenost, so prekuhali poslanci Sues, Beer, Giskra, Plener in Herbst zoper Jezuite. Pri gla-

sovanji so za zdaj še obveljali vladni predlogi. Razloček med levičniki in vladno stranko je le ta, da hoče ta bolj počasi, levičniki bi pa radi brž Jezuite iz tega učilišča, in slednjič iz države zapodili. To blizo je predlagal dr. Beer in glej, mladostlovenca so tudi temu prikimali, pa ni obveljalo.

Delegacije so za 20. aprila v Pešt sklicane. Ogersko. Ministerstvo je sestavljeno. Načelnik je Bitto, prejšnji prvosednik zbornice; Kol. Ghyczy (levičnik) minister financ, Bartal min. trgovine, grof Jul. Szapary min. notranjih zadev, minister pri cesarju bar. Bela Wenkheim, minister prometa grof Jož. Zichy, drugi so prejšnji. — Komaj je pa ministerstvo zastopnikom v zbornici se prikazalo, so se mu levičniki uprli, češ, da so večidel prejšnji ostali, ki so žalostno fin. stanje v državi zakrivili. Obče mnenje je, da bo ministerstvo kratkega življenja.

Razne stvari.

(Kozé.) Skoro povsod kozé hudo razsajajo. V mariborski bolnišnici je te dni število za osepniciami bolenih naraslo do 18. Nadloga, da je bolnišnica premajhna, ter se bolniki v nalezljivimi boleznimi ne morejo ločiti od drugih, kakor bi bilo potrebno. — Tudi pri sv. Jernej blizo Konjic kozé hudo razsajajo. Šola je za dalj časa zaprta, v 3 mesecih je več ljudi pomrlo, kakor sicer vse leto. — Isto se nam poroča iz breške okolice, kakor tudi z Brasloveč, kder so pri eni hiši v 12 dnevih trije umrli.

(Zarano začne žgati, kar kopriva misli ostati.) Resnica tega prigovora pokazala se je nedavno v novi Radvanjski šoli blizo Maribora. Prav zaradi te šole se je postavil pri fari sv. Magdalene, kamor ona šola spada, drug kaplan, ki je kateket v tej šoli. Ko pride te dni v šolo, manjka polovica otrok, in na vprašanje, kako to, mu odgovoré šolarji, da jih je neki fant, sinek zagrizenega nemčurja, iz šole zvabil, češ, da pride sicer oča in jih bo nagnal. In zakaj vse to? Zato, ker g. kateket slovenske otroke krščanskega nauka slovenski uči, kakor je tudi dozda še farna božja služba slovenska. V omenjeni šoli uči školnik izključljivo vse — nemški, in toraj smo prav imeli, ko smo rekli, da se je šola v Radvanji edino le zato napravila, da se v skritem kotu nemčurstvo pospešuje. Upamo, da ne bo tega samovolja spregledal okr. nadzornik, gosp. Robič.

(Iz Vranskega) se nam piše: Vaš dopisnik „iz savinske doline“ v poslednjem številu „Sl. Gosp.“ je bil zaradi pogreba g. J., bivšega učitelja pri sv. Jurju pod Tabrom, slabo podučen. Zbralo se nas je 8 učiteljev, ki smo pokojnega tovariša sprejeli iz šole, peli mu „črno mešo“ in potem nagrobnico. G. dopisnik dostavlja, da, kolikor je njemu znano, vsi gg. učitelji v savinski dolini z gg. duhovniki složno in v miru živijo. — Tako je prav!

(Zopet nesrečna smrt žganjepivca.) Dne 22. t. m. si je 23letni mladenič iz občine kuršinske v malonedeljski duhovniji mrzlico ali trešliko tako dolgo se žganjem zapajal, da so ga brez zavesti na večer na listnjak zavlekli, kder je v grozni omotici umrl. Je li prav, nespametnemu človeku žganjice davati, kolikor je hoče v sebe vlivati? Ne poznate li več tujih grehov?

(Iz Braslovč.) Že dalj časa smo bili od tatov silno nadlegovani, ali zdaj se je vendar posrečilo, da so dva ujeli. Na Jožefo zvečer so zasacili žandarji pri tatvini 14letnega pobalina, ki je pa čez 4 ure umrl, ker se je na bodalo nasadil, drugi je sploh znan tat in hudodelnik in Gorenj, ki je že večkrat z ječe ušel.

(Na Kranjskem) je umrl deželni predsednik, knez Auersperg.

(Samomor.) Te dni umrl je v mariborski bolnišnici neki krojač, ki se je v trebuh puhnil.

(Spremembe v lavantinski škofiji.) Umrli je 20. t. m. preč. g. Anton Reje, častni korar in dekan v Vidmu v 75. letu svojega življenja. — Za oskrbnika Videmske dekanije je imenovan g. Fr. Mikuž, kn. šk. duh. svetovalc in župnik v Brežicah, — za namestnika Videmske fare pa tamošnji g. kaplan Edv. Janžek.

(Za družbo duhovnikov) so nadalje vplačali č. gg. Urbas 70 fl.; — Merkuš 27 fl.; — Pukšič ake. bk. Sl.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptuju		V Celju		V Varaž- dinu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	7	50	7	15	7	80	7	—
Rži	5	30	5	10	5	—	5	—
Ječmena	4	50	4	50	4	—	4	—
Ovsa	2	50	2	50	2	40	2	35
Turšice (koruze) vagan	5	50	5	20	5	—	4	90
Ajde	4	30	4	10	4	60	4	10
Prosa	—	—	4	90	4	—	—	—
Krompirja	2	40	2	—	2	—	2	50
Sena cent	1	50	1	60	1	20	1	—
Slame (v šopkih)	1	40	1	50	—	80	1	35
„ za steljo	—	80	—	95	—	60	—	90
Govedine funt	—	30	—	30	—	30	—	24
Teletine	—	38	—	32	—	32	—	24
Svinjetine	—	33	—	30	—	38	—	32
Slanine	—	37	—	38	—	40	—	40

Loterijske številke:

V Gradcu 21. marca 1874: 70 81 74 40 79.

Prihodnje srečkanje: 4. aprila.

Za plote pri brajdah in vrtilih.

400 mladih hrastovih dreves, pri koronini 8—10 na vršičkih pa 4 palce debelih, je za prodati na mestu (v gozdu) čevelj v dolgosti po 20 kr., kakor tudi mlada požlahtnjena sadna drevesa po 50 kr.

v grajšini na Račjem (Kranichsfeld.)

Iz velike K. Schramelnove vinarnice

2—3

toči se

v gostilnici „zur Mehlgrube“

(na dvorišču mestne hiše)

	Bokal po:
Haloško belo vino od l. 1873.	32 kr.
Konjiško rdeče „ „ 1873.	40 „
Šent Petersko belo „ „ 1869.	56 „
Ptujsko (Stadtberger) belo „ „ 1868.	80 „

Razun teh raznovrstna vina v steklenicah, o katerih se vsakemu, kdor to hoče, radovoljno cenik da.

Prodaja rib.

Veliko sredo, t. j. 1. aprila ob 9. uri v jutro se bodo v **Slivniški grajščini** prodavali **karfi** in **ščuke**. Kdor želi kaj kupiti, je k temu vljudno porabljen.

Oskrbništvo Slivniške grajščine 23. marcija. 1874.

Orglarska in mežnarska služba

pri farni cerkvi sv. Jederti blizu laškega trga se oddaje.

Prosilci se naj s svojimi spričali oglašé do 5. aprila t. l. pri cerkvenem predstojništvu Šent-jedrškem.

Pri Seitz-u v Gorici

so prišle na svetlo bukve:

Sveti

Veliki teden

in

Velika noč,

ali

cerkvena opravila tega sv. časa, v latinskem in slovenskem jeziku, s pravili za duhovne in pojasnili za ljudstvo.

Sestavil

Andrej Marušić,

učitelj véstva na c. k. gimnaziji v Gorici.

Cena — mehko vezanim — je 1 gold. 50 kr.

(Trdo vezati jih, ni letos časa.) Dobivajo se pri bukvarjih v Ljubljani in pri tiskarju, založniku **Ed. Seitz-u** v Gorici, kateri jih tudi na pošto povzete (gegen Postnachnahme) kamor koli pošilja.

Požlahtnjena, sloveča

sadna drevesa

so na prodaj v grajščinskem vrtu na **Račjem** (Kranichsfeld.)

2—3

Angleški gospodarski stroji in orodja.

Mlatilnice, bodi si z rokami, s konji ali z vodó, prevejavnice za žito, ki očistijo vsakovrstno zrnje popolnoma vse lulike; sejavnice, kosilnice za strni in travo; malnice za čedenje, za debelo mlenje in mečkanje, kakor tudi za trenje bary; rezalnice za repo in klajo; robkalnice za kuruzo, amerikske žage za drva, les in prekle (latve), z vlačilom ali na vodo; motike, grablje, orala, brane, priprave za dreniranje in vsakovrstna gospodarska orodja.

Naročila na večje, v naših tovarnah napravljene stroje, katerih je vsikdar dobiti, kakor: **parovoze**, **paromlatilnice**, **paromalnice**, žage, sesalke itd. se urno izvršujejo in po naših mašinistih najceneje postavljajo.

Zaloga strojev iz tovarne

J. S. Moliné-ja,

v Mariboru, (graškem predmestji šte. 91.)